

Ny hantering av salmonella i nötköttsproduktionen 2025

Bakgrund

Jämfört med många andra länder har Sverige ett mycket gott utgångsläge när det gäller salmonella hos lantbruksdjur. Detta beror på att vi, under lång tid, arbetat förebyggande i hela livsmedelskedjan – från foder och djurhållning till färdiga livsmedel samt att myndigheter och näring samarbetar tätt för att snabbt upptäcka och hantera de få salmonellafall som uppstår.

Gård & Djurhälsan har under lång tid varit engagerade i att utveckla arbetssätt som gör salmonellabekämpningen både enklare och mer kostnadseffektiv. Samtidigt har det funnits en ambition att nå målet om salmonellafria livsmedel utan att enskilda djurhållare drabbas alltför hårt, till exempel genom långvariga spärrar eller omfattande avlivningar av djur. Därför har åtgärderna vid salmonellaspärrar successivt förändrats över tid.

Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har på uppdrag av regeringen arbetat tillsammans med näringen för att stärka det förebyggande arbetet och utveckla en mer ändamålsenlig övervakning av salmonella. Gård & Djurhälsan bidrar i detta arbete genom gårdsnära rådgivning och genom att fungera som ett kunskapsstöd till myndigheterna.

Målet är att behålla den höga nivån på livsmedelssäkerheten, men samtidigt göra insatserna mer träffsäkra. En viktig del är också att minska matsvinnet genom att färre djur behöver avlivas i samband med salmonellabekämpning.

Resultat och Diskussion

Projektet erbjöd, under 2025, frivillig serologisk provtagning i diko- och ungnötsbesättningar. Provtagning genomfördes på tre gårdar med olika förutsättningar, bland annat vid utredning av spärrad besättning, uppföljning av tidigare antikroppsfynd och inför försäljning av kvigor.

Rådgivningsdokument och arbetsverktyg uppdaterades och förenklades utifrån erfarenheter från gårdsbesök, bland annat genom sammanslagning av checklistor och handlingsplaner. Arbetet har skett i nära samverkan med andra salmonellaprojekt samt med berörda myndigheter. Inspiration har även hämtats från erfarenheter av salmonellaarbete i Danmark, med fokus på tydligare kommunikation.

2026-02-16

Sidan 2 av 2

I myndigheternas preliminära förslag från december 2025 föreslås ingen kontinuerlig övervakning av diko- och ungnötsbesättningar, utöver screening vart tredje till vart femte år. Övervakning via lymfknutor på slakteri föreslås fortsätta, och endast ett begränsat antal besättningar förväntas omfattas av riktad provtagning och uppföljning.

Fokus i det framtida salmonellaarbetet ligger i stället på generella biosäkerhetsåtgärder, hög kompetens inom rådgivning och systematisk metodutveckling. För att Sverige ska kunna behålla sina särskilda salmonellagarantier är det avgörande att både livsmedelssäkerheten upprätthålls och att åtgärderna är praktiskt och ekonomiskt genomförbara för djurhållare.